GoudenPeer MEDEDINGINGSRECHT

De Gouden Peer Mededingingsrecht is voor Martijn Snoep, bestuursvoorzitter van de Autoriteit Consument & Markt. Na 28 jaar bij De Brauw Blackstone Westbroek, als advocaat en managing partner, geeft hij sinds 2018 leiding aan de markttoezichthouder. "Mededingingsrecht is een fascinerend rechtsgebied, omdat het om zoveel meer gaat dan om mededinging en rivaliteit."

door **Henriette van Wermeskerken** foto's **Geert Snoeijer**

Martijn Snoep (1968) wilde aanvankelijk kok worden. "Op mijn twaalfde werd ik vegetariër", vertelt hij. "Prima, zei mijn moeder, ik houd er rekening mee, maar jij kookt vanaf nu een dag in de week. Dat vond ik geweldig om te doen. Later werd ik keukenhulp in een restaurant. Toen werd het moeilijk het vegetarisme vol te houden, want in die tijd waren restaurantkeukens nog erg op vlees gericht. Ik ben weer vlees gaan eten, maar weinig en liefst biologisch."

Snoep was zó enthousiast over koken dat hij er verder in wilde. Hij werd aangenomen op de hotelschool. Zonde, want hij kon goed leren, vond de decaan van de middelbare school. Snoep nam het advies van de decaan ter harte en zag af van de hotelschool. In plaats daarvan vertrok hij met een beurs naar de Verenigde Staten om daar het laatste jaar van de middelbare school te doen.

DEBATTEREN

"Op Amerikaanse middelbare scholen zijn sportievelingen populair", zegt Snoep. "Ben je niet sportief, zoals ik, dan kun je alleen populair worden door mee te doen met een debatingteam. Dat ben ik gaan doen, en fanatiek. Twee keer per week oefenen, elk weekend wedstrijden. Als juryleden traden vaak advocaten op, die hadden daar lol in. Zij raadden mij aan om advocaat te worden."
Het leek Snoep een goed idee en hij besloot rechten te studeren. Het liefst in de Verenigde Staten, maar dat lukte niet: te duur. En hij kreeg geen beurs. Toen ging hij naar de Erasmus Universiteit Rotterdam. Snoep: "Ik heb altijd belangstelling gehad voor economie, en in Rotterdam kreeg ik vakken die interessante kruisverbanden legden tussen rechten en economie. De studie daar lag mij goed. Het was eind jaren tachtig. Ik werd gegrepen door de Europese eenwording, en dan met name Europese integratie en Europees recht. Dat was toen vooral Europees economisch recht, waaronder mededingingsrecht. Mededingingsrecht gaat over de bescherming van de samenleving tegen economische macht. Zoals verkiezingen zorgen voor een inperking van politieke macht, zorgt mededinging voor inperking van economische macht. Dat heeft me altijd gefascineerd. Mijn scriptie ging er al over."

VAN PARTIJBELANG NAAR ALGEMEEN BELANG

Al tijdens zijn studie kwam Snoep bij De Brauw Blackstone Westbroek terecht, min of meer door toeval. "Mijn hoogleraar Europees recht, Benno ter Kuile,

"Mededinging zorgt voor inperking van economische macht. Dat heeft me altijd gefascineerd"

vroeg mij om zijn student-assistent te worden. Dat deed ik graag, want het was echt mijn vak. Ik vond het superinteressant en heb veel geleerd. Ter Kuile was naast zijn hoogleraarschap partner bij De Brauw en vroeg mij later of ik niet een dagje per week daar wilde werken. Zo begon ik er als paralegal in 1990. Tegen de tijd dat ik afstudeerde vroeg Ter Kuile of ik advocaat-stagiaire wilde worden. Ik kende het kantoor inmiddels goed en voelde me er erg thuis, dus dat wilde ik graag. Ik ben er 28 jaar gebleven, steeds met veel plezier. Een uitstekend kantoor."

Mededingingsrecht was al zijn favoriete rechtsgebied, en tijdens zijn lange carrière bij De Brauw specialiseerde Snoep zich hier steeds meer in, met een korte uitstap naar het faillissementsrecht. "Dat was ook erg interessant. Waar mededingingsrecht vaak gaat over toetreding van bedrijven, gaat faillissementsrecht over uittreding. Dat is essentieel voor een goed werkende markteconomie en houdt het proces gaande van 'creatieve destructie' bedacht door de econoom Schumpeter."

Met een paar leeftijdsgenoten was Snoep de eerste generatie advocaten die zich volledig toelegde op het mededingingsrecht. Voor eerdere generaties was het onderdeel van een bredere praktijk, bijvoorbeeld in combinatie met algemeen Europees recht of IE. Snoep trad op voor grote bedrijven, ook internationaal, omdat de basisprincipes van het mededingingsrecht door de hele wereld min of meer hetzelfde zijn.

In 2010 werd Snoep bestuursvoorzitter van De Brauw. Die rol lag hem goed. "Het plantte een zaadje: het beviel mij om niet één bepaald belang te behartigen, maar te bedenken: wat is nu het beste om te doen? Ik werd in die tijd ook raadsheer-plaatsvervanger in het Gerechtshof Den Haag – nu ben ik dat in Amsterdam – en ook daardoor begon mijn belangstelling te kantelen: van een eenzijdig partijbelang naar het algemeen belang. Sommige kantoorgenoten viel het zwaar om bestuursvoorzitter te zijn, mij niet. Integendeel. Ik vond het fantastisch."

SOLLICITEREN

Desondanks legde Snoep vóór het verstrijken van de termijn het voorzitterschap neer. "Na zes jaar vond ik het genoeg. Ik had mijn programma afgewerkt en voor een organisatie is het goed om met enige regelmaat een nieuwe voorzitter te hebben, met andere ideeën."

Terug naar de praktijk dus, maar liever wilde Snoep zich gaan inzetten voor het grotere belang, het algemeen belang. In 2018 nam hij afscheid van De Brauw. De functie van bestuursvoorzitter van de ACM leek hem heel interessant, maar de termijn van toenmalig voorzitter Chris Fonteijn liep voorlopig nog niet af. "Daar ging ik niet op wachten", kijkt Snoep terug. "Maar voor mij onverwacht zei Fonteijn op, vóórdat zijn termijn erop zat. Dus ik belde hem en zei: Chris, hoe krijg ik jouw baan? Ik ken hem goed, de wereld van het mededingingsrecht is een kleine wereld. Gewoon solliciteren, was zijn antwoord. Logisch natuurlijk, het was een open procedure die begon met een advertentie in de media. Alleen: ik had nog nooit gesolliciteerd, dat was wel even wennen. Het eerste gesprek ging mij ook niet zo goed af. Ik had veel gesprekken gevoerd vanuit de werkgeverskant, nooit als sollicitant. Gelukkig werd ik aangenomen. En nu heb ik mijn ideale baan."

Het is de combinatie die de baan zo mooi maakt, vindt Snoep. "Ten eerste ben je inhoudelijk met economisch recht bezig, dat is breder dan mededingingsrecht. Ten tweede zet je je in voor het algemeen belang, en ten derde geef je leiding aan een middelgrote organisatie. Dat zijn de drie dingen die ik nu het liefste doe. Als bestuursvoorzitter bij De Brauw voer je geen praktijk. Want de praktijk trekt, en die gaat dan altijd voor. Dus het was goed om vrijgesteld te zijn van de praktijk, maar ik miste de juridische inhoud wel. Die drie aspecten maken dit werk zo ongelofelijk leuk."

MARKTTOEZICHTHOUDER

Als onafhankelijke toezichthouder (zelfstandig bestuursorgaan) zorgt de ACM voor goed werkende markten in Nederland. De ACM bewaakt de concurrentie, beschermt consumentenbelangen en

DE 'PEERS' MEDEDINGINGSRECHT

Ekram Belhadj (Simmons & Simmons) • **Sarah Beeston** (Van Doorne) • **Bram Bosch** (Shell) • **Bas Braeken** (bureau Brandeis) • **Kati Cseres** (Universiteit van Amsterdam) • **Piet-Hein Eijssen** (KPN) • **Ruben Elkerbout** (Geradin Partners) • **Joost Fanoy** (BarentsKrans) • **Anna Gerbrandy** (Universiteit Utrecht/Sociaal Economische Raad) • **Pepijn van Ginneken** (Brinkhof) • **Jos Gielen** (NS) • **Helen Gornall** (De Brauw Blackstone Westbroek) • **Inge Graef** (Tilburg University) • **Martijn van de Hel** (Maverick) • **Miriam van Heyningen** (Tata Steel) • **Marc Kuijper** (Dentons) • **Pauline Kuipers** (Bird & Bird) • **Jotte Mulder** (Clifford Chance) • **Bram Nijhof** (Taylor Wessing) • **Monique van Oers** (ACM) • **Maïte Ottes** (Ayvens) • **Edmon Oude Elferink** (CMS) • **Alvaro Pliege Selie** (Freshfields) • **Mauricette Schaufeli** (NautaDutilh) • **Kees Schillemans** (A&O Shearman) • **Martijn Snoep** (ACM) • **Hans Vedder** (Rijksuniversiteit Groningen/raadsheer-plaatsvervanger gerechtshof Arnhem-Leeuwarden) • **Yvo de Vries** (Houthoff) • **Rein Wesseling** (Stibbe/Universiteit van Amsterdam) • **Marc Wiggers** (Loyens & Loeff)

De 'peers' zijn degenen die de beste uit hun midden mogen kiezen, de Gouden Peer. Niet iedereen maakt gebruik van zijn of haar stemrecht. Van de 30 mededingingsrechtelijke peers hebben er 26 hun stem uitgebracht.

reguleert specifieke sectoren, zoals digitaal, energie, telecom, vervoer en post, meestal op basis van regelgeving die een Europese basis heeft. Houdt een bedrijf zich niet aan de regels, dan kan de ACM ingrijpen met een last onder dwangsom of een boete opleggen. Zo'n boete kan oplopen tot 900.000 euro per overtreding of tien procent van de betrokken omzet. Daartegen is bezwaar, beroep en hoger beroep mogelijk. De ACM kan ook marktonderzoeken uitvoeren zonder dat sprake is van een vermoeden van een overtreding. Vorig jaar startte de ACM onderzoeken naar de markt voor huisdierenzorg, prijzen van vast internet, ontwikkeling van de waterstofmarkt, computergestuurde consumentenprijzen en supermarktprijzen. Deze marktonderzoeken bieden inzicht in de werking van markten, signaleren knelpunten en dragen oplossingen aan. Er werden zeven lasten onder dwangsom opgelegd, alle in de energiesector, en (toevallig) maar één boete (van 2021-2024 waren dat er twaalf tot vijftien). Maar de ACM beschikt ook over andere interventiemogelijkheden, zoals bindende aanwijzingen, bindende gedragslijnen, toezeggingen, waarschuwingen, *early warning* brieven, leidraden, sectorbrieven, en gesprekken met brancheorganisaties.

DIGITALE AUTONOMIE

Deze zomer bracht de ACM een belangrijk rapport uit: *De route naar digitale autonomie*, samen met vier andere toezichthouders: de Autoriteit Financiële Markten, de Autoriteit Persoonsgegevens, De Nederlandsche Bank en de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur. De toezichthouders roepen bedrijven en overheden op om de overgang naar meer digitale autonomie te versnellen en doen aanbevelingen om deze te versterken. De toezichthouders zien dat de afhankelijkheid van een klein aantal IT-dienstverleners risico's meebrengt voor de continuïteit van digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven.
"Digitale autonomie is een van de speerpunten van de ACM", zegt Snoep. "Wij willen vraag en aanbod bij elkaar brengen; iedereen is op zoek naar autonome oplossingen. Vaak denkt men: samenwerken mag niet van de mededingingsautoriteit, en dan zeg ik: heb je het weleens gevraagd? Bedrijven denken dat iets niet kan, maar vaak kan er meer dan ze denken als er voordelen voor de samenleving zijn. Door het rapport met vijf toezichthouders samen uit te brengen, geven we een krachtig signaal aan de markt: dit vinden we een belangrijk onderwerp en we willen helpen om dit verder te brengen. In de afgelopen decennia is wereldwijd de verwevenheid tussen bedrijven en overheidsmacht sterker geworden. Grote bedrijven zijn onderdeel geworden van een geopolitiek spel over macht in de wereld. Voor meer digitale autonomie moet je dus je meest kritische systemen niet afhankelijk maken van andere landen en zorgen dat je alternatieve aanbieders hebt."

"Ik hoop dat de New Competition Tool snel wordt ingevoerd"

AANBEVELINGEN

De toezichthouders doen in het rapport aanbevelingen aan overheid, bedrijfsleven en IT-leveranciers, zoals: weeg digitale autonomie nadrukkelijk mee bij de inkoop van IT-diensten, bijvoorbeeld door eisen te stellen aan het gebruik van open standaarden, interoperabiliteit en de mogelijkheid eenvoudig van leverancier te wisselen. Bedrijven kunnen binnen sectoren samenwerken en als eerste afnemers optreden voor sectorspecifieke IT-diensten. Daar is binnen de concurrentieregels veel ruimte voor, aldus het rapport. Ook IT-aanbieders kunnen meer samenwerken aan sterke Europese alternatieven die bijdragen aan meer keuzevrijheid en digitale weerbaarheid. De toezichthouders nodigen bedrijven en organisaties uit om bij vragen over de aanbevelingen contact op te nemen.

"We geven geen juridisch advies", zegt Snoep. "Maar als je denkt dat regels in de weg staan, laat het dan weten. Er wordt meer over ons dan met ons gepraat. Bedrijven kunnen bellen of langskomen. Als het gaat om duurzaamheid, digitale autonomie of zorg, en de regels lijken in de weg te staan aan iets wat goed is voor de samenleving, dan zijn wij graag bereid mee te denken. Kan het zo, of op een andere manier? De mededingingsregels kennen veel uitzonderingen. Vaak is er twijfel: voldoen we aan de uitzondering? Zo'n vraag beantwoorden we. Er zijn initiatieven in de markt waaraan de mededingingsregels niet in de weg staan. Dat was al het geval, niets nieuws dus. Nu staat het expliciet in dit rapport. Misschien weet men ons nu beter te vinden voor vragen hierover. Dat hoop ik."

SAMENWERKENDE TOEZICHTHOUDERS

Een van de speerpunten van het beleid van de ACM is om samen met andere toezichthouders problemen op te lossen, aldus Snoep. "We hebben – zeker op digitaal terrein – een ingewikkeld toezichtsveld met veel verschillende toezichthouders. Overigens is dat in andere landen vaak nog erger. De ACM is initiatiefnemer van een platform met andere digitale toezichthouders, meer dan de vijf die het rapport uitbrachten, om te voorkomen dat er overlap of tegenstrijdige acties ontstaan. Een klassiek voorbeeld ter illustratie: volgens de Arbeidsinspectie mocht een restaurantvloer niet te glad zijn vanwege de veiligheid van de medewerkers. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit eiste juist een gladde vloer vanwege de hygiëne. Het moet niet zo zijn dat de restauranteigenaar moet kiezen aan welk pakket regels hij voldoet en aan welke dus niet, omdat het niet allebei kan. Toezichthouders moeten bij elkaar komen en samen kijken: is er een compromis mogelijk, of kiezen we voor de ene regel of voor de andere?"

Samenwerken tussen organisaties is vaak ingewikkeld, ziet Snoep. "Het wordt niet meteen perfect. Maar dat zo'n rapport verscheen, komt wel omdat er een cultuur van samenwerking is tussen toezichthouders. We kijken naar het algemeen belang en niet alleen naar ons eigen domein. Het rapport is uniek in Europa. We hebben goede contacten met andere Europese toezichthouders, en we zijn bezig dit via die lijnen uit te breiden. Dit soort samenwerkingen begint meestal in de top van organisaties, en zo is het ook hier gegaan. Wat betreft de digitale autonomie hadden wij het makkelijker dan de toezichthouders op de keukenvloeren in restaurants. Wij hadden weinig tegenstrijdige belangen. Het komt erop neer dat je de concurrentie een klein beetje moet beperken om uiteindelijk meer concurrentie te krijgen. Samenwerken is nodig om te kunnen concurreren met de bigtechbedrijven."

TOEKOMST

Snoep werd als bestuursvoorzitter benoemd in 2018, en zit sinds september vorig jaar in zijn tweede termijn van zeven jaar. "Ik denk niet dat ik de veertien jaar vol maak, hoe leuk ik het ook vind", zegt hij. "Dat is lang voor mij en ook voor de organisatie. Na een tijd is het goed als er een nieuwe man of vrouw komt, die het weer anders doet dan de voorganger en nieuwe ideeën heeft. Dat geeft inspiratie." En wat gaat Snoep dan doen? "Dat weet ik niet, ik ben daar nog niet mee bezig. Op dit moment sluit ik niks uit, ik zie het wel als de tijd daar is."

DE ONZICHTBARE HAND

Mededingingsrecht is een fascinerend rechtsgebied …

"Omdat het om zoveel meer gaat dan mededinging en rivaliteit. In een goed werkende vrije markt wordt het menselijk vernuft maximaal geprikkeld en economische macht beteugeld. Niemand heeft de regie, er is geen masterplan. De vrije markt creëert collectief welvaart. Dit noemen we de 'onzichtbare hand', een begrip dat Adam Smith in de achttiende eeuw introduceerde. De markt verandert voortdurend. Rivaliteit zorgt voor innovatie. Concurrentie en rivaliteit liggen dicht bij elkaar. Het marktmechanisme is fascinerend, met positieve én negatieve aspecten: die onzichtbare hand kan ook de meest verschrikkelijke dingen voortbrengen. Daarom zullen er altijd vangrails, regels nodig zijn en toezichthouders. Bij de ACM beschermen wij de positieve kant van de onzichtbare hand maar we ketenen hem ook, zodat excessen worden vermeden."

Mijn finest hour is …

"Ik kan niet echt een *finest hour* noemen, er zijn er vele geweest. Ik heb altijd ontzettend veel plezier gehad in mijn werk en alleen maar gedaan wat ik leuk vond. Het is een advies dat ik onlangs op een congres aan jonge advocaten gaf: doe alleen wat je leuk vindt. Vind je het niet meer leuk, ga dan weg."

De laatste keer dat ik thuis enthousiast over mijn vakgebied vertelde …

"Onlangs bezocht ik met mijn vrouw en onze twee volwassen kinderen de Biënnale in Venetië. De bloeitijd van Venetië was vierhonderd jaar geleden, en overal in de stad zie je nog die rijkdom. Venetië is welvarend geworden door kooplieden, handel, concurrentie, marktwerking. In-

teressant om te zien hoe dat toen al werkte. Daar praatte ik over met mijn gezin."

Mijn ambitie is …
"Om goed te blijven doen voor de samenleving."

Als ik één ding in het mededingingsrecht zou kunnen veranderen, is dat …
"Ik zou de New Competition Tool introduceren. We hebben wetten die bedrijven bepaald gedrag verbieden om de concurrentie te beperken. Maar er is ander, niet verboden gedrag dat de concurrentie ook beperkt en schadelijk is voor de samenleving. Bedrijven zoeken de mazen in de wet op. Het ís ook vermoeiend om constant te moeten innoveren en veranderen. Het grootste voordeel van gebrek aan concurrentie is niet een hogere prijs, maar een rustig leven. Men heeft een natuurlijke neiging om concurrentie buiten te sluiten, terwijl juist innovatie en productiviteitsgroei hard nodig zijn om onze welvaart te behouden. Ik zou graag een bevoegdheid willen hebben voor de ACM om gedrag te verbieden dat op zich legaal is, maar de concurrentie beperkt. Zo'n maatregel bestaat in andere landen al, zoals Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Noorwegen. In het coalitieakkoord staat dat zo'n maatregel, die New Competition Tool heet, er ook in Nederland moet komen. Er moet nog een wetsvoorstel worden ingediend. Ik hoop echt dat die maatregel snel wordt ingevoerd. Het zou een belangrijke verbetering van het huidige regime zijn, dat al bijna dertig jaar ongewijzigd is."

Mijn vrije tijd besteed ik graag aan …
"Kunst en koken. Ik heb een grote liefde voor kunst. Kunst in alle vormen: beeldende kunst, muziek. Ik bezoek graag tentoonstellingen en concerten. Klassiek, maar ik houd ook van eigentijdse kunst. Onlangs liepen we tijdens de Biennale met een koptelefoon op door een oude, mystieke kloostertuin in Venetië. We kregen nieuwe muziek te horen, speciaal voor deze tuin gemaakt door geluidskunstenaars. Het was een bijdrage van het Vaticaan met als titel *The Ear is the Eye of the Soul*. Een fascinerende ervaring.
Een deel van mijn nevenfuncties past bij mijn liefde voor kunst. Ik zit in de Raad van Toezicht van het Van Goghmuseum en zat eerder acht jaar lang in het bestuur van het Concertgebouworkest. Behalve kunst is koken een grote hobby. Ik kook elke dag, meestal vegetarisch. Elke zaterdag koop ik een grote hoeveelheid groente van het seizoen en daar probeer ik dan zo ver mogelijk in de week mee te komen. Eerst eten we de minder lang houdbare dingen, dan groentes als wortelen en bietjes. Daar heb ik plezier in."

Ik heb de Gouden Peer gewonnen omdat …
"Dat weet ik niet. Ik hoop dat mijn *peers* op mij gestemd hebben omdat ze wat ik doe, en heb gedaan, nuttig of misschien zelfs inspirerend vinden."

Zelf heb ik gestemd op …
"Monique van Oers, directeur Juridische Zaken bij de ACM. Juridisch weet zij meer dan ik. Ze heeft een brede kennis van het economisch recht en van het bestuursprocesrecht. Monique weet al haar kennis en ervaring te combineren en komt zo met goede oplossingen voor i ngewikkelde problemen. Ze heeft niet alleen kennis van het recht, maar kan die ook toepassen op een manier die in lijn is met de geest en de bedoeling van het recht. Zelf hoop ik ook altijd dat ik dat doe."

In 2007 ging de Gouden Peer naar Paul Lugard, toen bedrijfsjurist bij Philips. Hoe voelt het om zijn opvolger te zijn?
"Dat is erg leuk. Ik ken Paul goed en al sinds lange tijd. In de tijd dat hij de Gouden Peer won, was hij mijn cliënt. Paul weet veel over de verhouding tussen mededingingsrecht en octrooirecht. Later is hij advocaat geworden in Brussel."

Was de Gouden Peer echt van goud, en zou hij omgesmolten worden, dan ging de opbrengst (zo'n 50.000 euro) naar …
"ISLE, Institute for Small Markets in Law and Economics, een ngo die zich bezighoudt met het helpen en stimuleren van de toepassing van de mededingingsregels in kleine economieën. Als lid van het bestuur van de Arubaanse mededingingsautoriteit ben ik hierbij betrokken geraakt. ISLE helpt kleinere economieën onder meer met het opzetten van een mededingingsautoriteit. In die kleine economieën, vaak zijn dat eilandstaten, kun je veel betekenen. Een afgelegen eiland is afhankelijk van zeetransport voor alle bevoorrading. Komt er geen schip, dan is er geen eten. Afhankelijkheden, zoals wij hier op het gebied van digitale autonomie hebben, kennen ze daar heel goed. Economische principes werken overal hetzelfde. We hebben *conference calls* met eilandeconomieën over de hele wereld, waarbij het trouwens knap lastig is om een goede tijd te kiezen met al die tijdzones. We confereren met landen als Mauritius, Groenland, Aruba, Frans-Polynesië, Nieuw-Caledonië en meer. Erg leuk om met al die vertegenwoordigers te praten en mee te denken over oplossingen voor de problemen waar zij tegenaan lopen." •

EERDERE GOUDEN PEREN

- Februari 2025 Gouden Peer arbeidsrecht: **Stefan Sagel** (De Brauw Blackstone Westbroek/Universiteit Leiden)
- April 2025 Gouden Peer contractenrecht: **Mark Wissink** (parket-generaal Hoge Raad/Rijksuniversiteit Groningen)
- Juni 2025 Gouden Peer familierecht: **Wendy Schrama** (Universiteit Utrecht/UCERF)
- September 2025 Gouden Peer ondernemingsrecht: **Harm-Jan de Kluiver** (Radboud Universiteit/Universiteit van Amsterdam)
- Oktober 2025 Gouden Peer bestuursrecht: **Rob Widdershoven** (Universiteit Utrecht/advocaat-generaal bestuursrecht)
- December 2025 Gouden Peer intellectueel eigendomsrecht: **Dirk Visser** (Visser Schaap & Kreijger/Universiteit Leiden)
- Februari 2026 Gouden Peer insolventierecht: **Femke Damsteegt** (Hoge Raad)
- April 2026 Gouden Peer gezondheidsrecht: **Melita van der Mersch** (Velink & De Die)
- Juni 2026 Gouden Peer strafrecht **Petra van Kampen** (parket-generaal Hoge Raad)